

Paweł Błaszczyk

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

WIELOCZYNNIKOWA OCENA GOSPODARKI – METODYKA I SZACUNKI DLA WYBRANYCH GOSPODAREK

Wprowadzenie

Teoria i praktyka ekonomii oraz polityki gospodarczej od kilkuset lat wskazują na potrzebę oceny gospodarki. Jest ona ważna nie tylko dla decydentów, ale również dla podmiotów sektora prywatnego. Dla podmiotów pierwszego typu jest ona przydatna w kontekście wyznaczania zarówno celów, jak i instrumentów polityki gospodarczej, przy czym często w tym celu wykorzystywane są wyrafinowane narzędzia ekonometryczne. Podmioty sektora prywatnego w roli przedsiębiorców, gospodarstw domowych, konsumentów, inwestorów, wyborców i in. potrzebują przede wszystkim spójnych i przejrzystych mierników oceny gospodarki. Przykładowo są one podstawą oceny ryzyka przy podejmowaniu decyzji inwestycyjnych czy konsumenckich, a także mogą służyć jako przesłanka w dokonywaniu wyborów politycznych. Dokonanie bowiem oceny w ujęciu *ex post* w powiązaniu z odpowiednimi kadencjami rządu może w obiektywny i czytelny sposób ukazywać dokonania poszczególnych opcji politycznych. Konieczna jest jednak konstrukcja właściwej procedury oceny gospodarki.

Ocena ta może mieć różnorodny charakter. Po pierwsze, może być cząstkowa i dotyczyć odrębnie poszczególnych wielkości ekonomicznych lub wieloczynnikowa i obejmować łącznie wiele z nich. Po drugie, może mieć charakter *stricte* gospodarczy lub obejmować także kwestie o charakterze społecznym. Po trzecie, ocena może mieć charakter ilościowy i/lub jakościowy. Po czwarte, może odnosić się do krótkiego i/lub średniego i/lub długiego horyzontu czasowego. Po piątę, może mieć charakter makro- i/lub mezo- i/lub mikroekonomiczny.

Często w celu oceny (cząstkowej) wykorzystywane są podstawowe wielkości makroekonomiczne, w tym przede wszystkim różne miary dochodu narodowego (głównie PKB). Poza tym można tutaj wskazać bezrobocie, inflację i deficyt budżetowy i in. (por. dalej). Traktowanie jednak tych miar odrębnie nie daje

spójnego i klarownego obrazu stanu gospodarki. Poza tym naiwna obserwacja tych wielkości często może dać mylne wnioski. W praktyce wskazywane zmienne uznawane są za stymulanty lub destymulanty¹. Jeśli idzie o PKB, to pozytywnie postrzegany jest wzrost jego dynamiki (stymulanta). Natomiast w przypadku stopu bezrobocia, inflacji czy deficytu budżetowego pozytywnie postrzegane są ich spadki (destymulanty). Za takim podejściem przemawia fakt, że obecnie większość gospodarek funkcjonuje w warunkach zbyt niskiej wartości i/lub słabej dynamiki PKB (w tym głównie w obliczu konwergencji gospodarek wschodzących i rozwijających się), wysokiego bezrobocia, chronicznych deficytów budżetowych i rosnących długów publicznych. Pewien wyjątek natomiast może stanowić dynamika cen, w odniesieniu do której wiele krajów doświadcza obecnie niskiej i zerowej inflacji, a nawet deflacji.

Teoria natomiast często uznaje te wielkości za zmienne o charakterze nomeniant. Wskazywane są ich wartości optymalne i pożądane. I tak np. można wskazać odpowiednio: potencjalny PKB, naturalną stopę bezrobocia, optymalną stopę inflacji czy docelową wartość deficytu budżetowego (często w relacji do PKB – poniżej 3%). Uznaje się, że to w takich warunkach gospodarka funkcjonuje najlepiej. Taki pogląd ma m.in. uzasadnienie w konsensusie ekonomii mówiącym, że w długim okresie gospodarka powraca do równowagi wyznaczanej przez potencjalną produkcję i odpowiadającą jej naturalną stopę bezrobocia. W kontekście krzywej Phillipsa wskazuje się, że jest ona ujemnie nachylona w krótkim okresie, natomiast w długim przyjmuje postać linii pionowej, przecinającej oś odciętych w punkcie naturalnej stopy bezrobocia².

W koncepcję krzywej Phillipsa wpisuje się wskaźnik nędzy jako uproszczona metoda oceny gospodarki, do której nawiązuje niniejsza praca. Warto przypomnieć, że wskaźnik nędzy polega na sumie stopy inflacji i bezrobocia, i odnosi się do wyznaczania celów polityki gospodarczej metodą zmiennej wartości i stałej krańcowej stopy substytucji. Wyższa wartość wskaźnika świadczy o gorszej sytuacji gospodarczej. Ma więc on charakter destymulanty.

Głównym celem niniejszego artykułu jest przedstawienie propozycji wieloczynnikowego miernika oceny gospodarczej (MOG) i jego szacunków dla wybranych gospodarek.

¹ Pod pojęciem stymulanty rozumie się zmienną, której pożądanym jest wzrost wartości. Destymulanta natomiast jest to zmienna, której pożądanym jest spadek wartości. W przypadku nomenianty pożądana jest konkretna, nominalna wartość zmiennej.

² Istnienie takiego konsensusu potwierdzają w zdecydowanej większości ekonomistów w wywiadach udzielonych w ramach publikacji B. Snowdon, H.R. Vane, *Rozmowy z wybitnymi ekonomistami*, Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa 2003. Abstrahuje się w tym miejscu od rozróżnienia między naturalną stopą bezrobocia i stopą bezrobocia niewywołującą inflacji (ang. NAIRU).

W punkcie pierwszym przedstawione zostały podstawowe założenia przyjęte w metodyce miernika oceny gospodarczej proponowanego w niniejszym opracowaniu. W szczególności sformułowano uwagi na temat przesłanek wyboru elementów składowych miernika. W punkcie drugim szczegółowo przedstawiono metodykę MOG z uwzględnieniem pięciu wariantów. W punkcie trzecim niniejszego artykułu warianty MOG₁, MOG₃, MOG₄ i MOG₅ stanowią podstawę szacunków dla Polski w latach 2000-2011. Dodatkowo dla wariantów MOG₁, MOG₃, dla celów porównawczych, dokonano oceny wybranych gospodarek europejskich: Grecji, Francji, Niemiec i Wielkiej Brytanii oraz 27 krajów obecnych członków Unii Europejskiej traktowanych jako całość.

1. Podstawowe założenia metodyki miernika oceny gospodarczej

Zanim przedstawiona zostanie szczegółowo metodyka miernika proponowanego w niniejszym opracowaniu, z uwzględnieniem jego różnych wariantów, należy odnieść się do podstawowych założeń przyjętych przy jego konstrukcji. Po pierwsze, miernik ma służyć ocenie sytuacji gospodarczej kraju (lub unii). Nie uwzględnia natomiast aspektów społecznych. Po drugie, odnosi się on do sfery makroekonomicznej i uwzględnia podstawowe wielkości makroekonomiczne. Po trzecie, miernik ma charakter ilościowy i nie uwzględnia aspektów jakościowych. Po czwarte, ma służyć do oceny gospodarki w horyzoncie krótkookresowym. Tym samym może być wykorzystany jako wyznacznik bieżących działań z zakresu polityki gospodarczej oraz decyzji podmiotów sektora prywatnego. Dane uwzględnione w badaniu mają charakter roczny. Po piąte, miernik jest wieloczynnikowy. Obejmuje cztery wielkości, wobec których przyjęto określony sposób pomiaru oraz poddano je odpowiednim modyfikacjom w celu uzyskania jednolitej miary.

Szczególnego komentarza wymaga wybór wielkości uwzględnionych w MOG. Należy w tym kontekście zaznaczyć, że do podstawowych wyznaczników współczesnej polityki gospodarczej, w odniesieniu łącznie do polityki pieniężnej i fiskalnej, można zaliczyć następujące podstawowe makroekonomiczne wielkości gospodarcze: produkt krajowy brutto lub inne kategorie dochodu narodowego, bezrobocie, dynamikę cen (inflację lub deflację) oraz saldo budżetowe (nadwyżka lub częściowy deficyt)³. Często miary te są uwzględniane na poziomie celów/zadań polityki gospodarczej.

³ W badaniu zostaną uwzględnione: dynamika PKB, stopa bezrobocia, dynamika ogólnego poziomu cen oraz nadwyżka/deficyt sektora finansów publicznych w relacji do PKB.

Można również wskazać i brać pod uwagę w wyznaczaniu działań gospodarczych inne wielkości, jak np. kurs walutowy, saldo bilansu płatniczego czy dług publiczny. Jeśli chodzi o kurs walutowy, to w warunkach systemu płynnego kursu, jaki jest stosowany w wielu krajach na całym świecie, jest on raczej wartością wynikową funkcjonowania gospodarki, w szczególności sektora prywatnego, a nie wielkością docelową, na podstawie której podejmowane są decyzje co do wykorzystania instrumentów polityki gospodarczej. Podobną uwagę można sformułować w stosunku do salda bilansu płatniczego i w tym bilansu handlowego, który w znacznej mierze zależy od zmian kursowych. Z kolei jeśli mowa o długu publicznym, to, mimo że jest ważną wielkością w prowadzeniu polityki fiskalnej, można uznać, że jest on pochodną deficytów budżetowych (ewentualnie nadwyżek) lat poprzednich. Deficyt budżetowy wydaje się lepszym wyznacznikiem bieżącej polityki gospodarczej, w szczególności rozpatrywanej w krótkim okresie (najczęściej w horyzoncie rocznym).

Należy także zauważyć, że wybrane do badania wielkości makroekonomiczne uzupełniają się i mogą stanowić spójny obraz kondycji gospodarki. Z założenia ekspansja gospodarcza w dwóch obszarach będzie wywoływać efekty pozytywne – spadek bezrobocia i wzrost dynamiki PKB, a w dwóch kolejnych obszarach efekty negatywne – wzrost deficytu budżetowego i inflacji. Restrykcja gospodarcza z założenia będzie wywoływać efekty przeciwne.

W niniejszym opracowaniu zostanie zaproponowanych pięć wariantów MOG. Będzie się to odbywać w sposób stopniowy. W pierwszej kolejności przedstawiony zostanie wariant pierwszy, który jest najbardziej uproszczony i nawiązuje do konstrukcji wskaźnika nędzy. Służy głównie jako punkt wyjścia do sformułowania kolejnych, bardziej złożonych wariantów. W wariantach drugim i trzecim przyjęto, że zmienne (wszystkie w wariacie 2 i wybrane w wariacie 3) mają charakter nominant. Wariant czwarty z kolei ma charakter miernika relatywnego i eliminuje wpływ na jego wartość koniunktury zewnętrznej. Warianty 1-4, podobnie jak wskaźnik nędzy, mają charakter destymulanty. Wariant piąty natomiast opiera się na metodyce wielowymiarowej analizy porównawczej (WAP) i w przeciwieństwie do poprzednich ma charakter stymulanty.

2. Konstrukcja miernika oceny gospodarczej

Przy konstrukcji MOG można przyjąć kilka podejść. Przede wszystkim należy wskazać dwa główne potencjalne kierunki pomiaru. W jednym zmienne miałyby charakter destymulant (dokładniej mowa o: inflacji, bezrobociu, deficycie) i stymulanty (dynamika PKB). W mierniku ostatnia zmienna uwzględniona

zostałaby ze znakiem ujemnym. W konsekwencji cały miernik, podobnie jak wskaźnik nędzy, miałby charakter destymulanty. Należy zaznaczyć, że miałby on przede wszystkim znaczenie praktyczne (por. uwagi we wstępie). Możliwe jest także uwzględnienie wag w jego konstrukcji lub przyjęcie, jak w oryginalnej wersji wskaźnika nędzy, że poszczególne składowe są równoważne. Tak opisany miernik można przedstawić jak w formule (1).

$$\text{MOG}_{t1} = (w_1\Pi_t + w_2\text{DEF}_t + w_3U_t - w_4\text{RDGDP}_t)/4, \quad (1)$$

gdzie:

- t – indeks oznaczający numer okresu ($t = 1, 2, 3, \dots$),
- MOG_1 – miernik oceny gospodarczej w wariancie 1,
- RDPKB – realna dynamika PKB,
- Π – stopa inflacji,
- DEF – deficyt w relacji do PKB,
- U – stopa bezrobocia,
- w_1, w_2, w_3, w_4 , – wagi.

Drugi kierunek uwzględniałby zmienne o charakterze nominant. Niepożądane byłyby zarówno odchylenia w górę, jak i w dół od wartości nominalnych (optymalnych, pożądanych). Miernik miałby zatem również charakter destymulanty. W tym przypadku dyskusyjne byłoby ustalenie wartości nominalnych. Miernik ten miałby głównie charakter teoretyczny (por. uwagi we wstępie). Może on przyjąć postać średniej zwykłej lub ważonej. Został przedstawiony w formule (2).

$$\text{MOG}_{t2} = (w_1 | \Pi_t - \Pi^* | + w_2 | \text{DEF}_t - \text{DEF}^* | + w_3 | U_t - U^* | + w_4 | \text{RDPKB}_t - \text{RDPKB}^* |)/4, \quad (2)$$

gdzie:

- oznaczenia jak wyżej,
- gwiazdką oznaczono wartości nominalne poszczególnych zmiennych.

Możliwe jest także wyznaczenie wariantów pośrednich, np. przyjmując, że tylko wybrane zmienne mają charakter nominant. Takie postępowanie zostanie wykorzystane w części empirycznej niniejszego opracowania. Oszacowane zostaną cztery warianty MOG. W pierwszej kolejności będzie to miernik najbardziej podstawowy i uproszczony w postaci nieważonego MOG_1 (zob. formuła 1). Następnie dokonane zostaną kolejne modyfikacje, mające na celu jego ulepszenie. Uwzględniając fakt, że w praktyce gospodarczej przede wszystkim dynamika ogólnego poziomu cen ma charakter nominant, w obliczeniach można uwzględnić odchylenia faktycznej inflacji od celów inflacyjnych (dokładnie od ich wartości środkowej lub punktowej). Mając na uwadze, że niepożądane są za-

równy odchylenia poniżej, jak i powyżej wartości docelowej, w konstrukcji MOG należy uwzględnić wartość bezwzględną odchylenia. Miernik w drugim szacowanym wariancie przyjmie postać (3).

$$\text{MOG}_{t3} = (|\Pi_t - \Pi^*| + \text{DEF}_t + U_t - \text{RDGDP}_t)/4, \quad (3)$$

gdzie:

- oznaczenia jak wyżej,
- Π^* – wartość środkowa celu inflacyjnego (jako wartość nominalna).

Wartość tak zdefiniowanego miernika może być pod dużym wpływem koniunktury zewnętrznej (światowej lub europejskiej) i w związku z tym nie może być w odpowiedni sposób wykorzystana w celu oceny działań z zakresu polityki gospodarczej. Istnieje bowiem ryzyko, że wysoka/niska ocena poszczególnych badanych okresów może wynikać nie z dobrej/złej polityki gospodarczej, ale z dobrej/złej koniunktury zewnętrznej. W wariancie tym zatem metodyka rozpatrywanego miernika zostanie oczyszczona z zewnętrznych uwarunkowań gospodarczych. Jako punkt odniesienia wykorzystane zostaną dane dotyczące 27 obecnych krajów członkowskich UE⁴. W tym przypadku przyjęte zostanie założenie, że zmienne mają charakter destymulant i stymulant (jak w MOG₁). MOG w tym wariancie można opisać formułą (4).

$$\text{MOG}_{t4} = [(\Pi_t + \text{DEF}_t + U_t - \text{RDGDP}_t) - (\Pi_{t\text{UE27}} + \text{DEF}_{t\text{UE27}} + U_{t\text{UE27}} - \text{RDGDP}_{t\text{UE27}})]/4, \quad (4)$$

gdzie:

- oznaczenia jak wyżej,
- indeksem UE27 oznaczono zmienne dla 27 krajów obecnych członków UE.

Wobec sformułowanych powyżej wariantów miernika można postawić istotny zarzut, a mianowicie, że polega on na sumowaniu wielkości o różnym charakterze, w tym różnej skali wartości. Taki zarzut można po części odeprzeć poprzez fakt, że w opracowaniu nie są wyciągane wnioski na podstawie bezwzględnych wartości obliczonych ocen, ale na podstawie ich dynamiki. Dodatkowo skala zmienności elementów składowych MOG jest porównywalna. Można także dokonać korekty wskaźnika, wykorzystując do tego wielowymiarową analizę porównawczą (WAP), która umożliwi syntetyczne badanie zjawisk złożonych. Opis procedury badawczej w tym zakresie został przedstawiony przez

⁴ Należy mieć na uwadze, że w okresie badawczym liczba krajów członkowskich UE zmieniała się. Mimo to jako obraz koniunktury europejskiej zostaną wykorzystane dane 27 krajów obecnie uczestniczących we Wspólnocie.

P. Błaszczyka i K. Pająka⁵. Należy jednak zaznaczyć, że w tym przypadku w celu stymulacji zmiennych, w części empirycznej niniejszego opracowania, wykorzystane zostanie przekształcenie różnicowe charakterystyczne zarówno dla skali przedziałowej, jak i ilorazowej⁶. Normalizacja wszystkich zmiennych zostanie przeprowadzona w formie unitaryzacji. Na podstawie uzyskanych w ten sposób zmiennych, które charakteryzują się porównywalnością i są wyrażone w tych samych jednostkach, można obliczyć MOG w ostatnim wariancie. W tym jednak przypadku, po przeprowadzeniu stymulacji zmiennych, MOG₅ będzie mieć charakter stymulanty.

3. Ocena gospodarki Polski i wybranych krajów europejskich z wykorzystaniem MOG

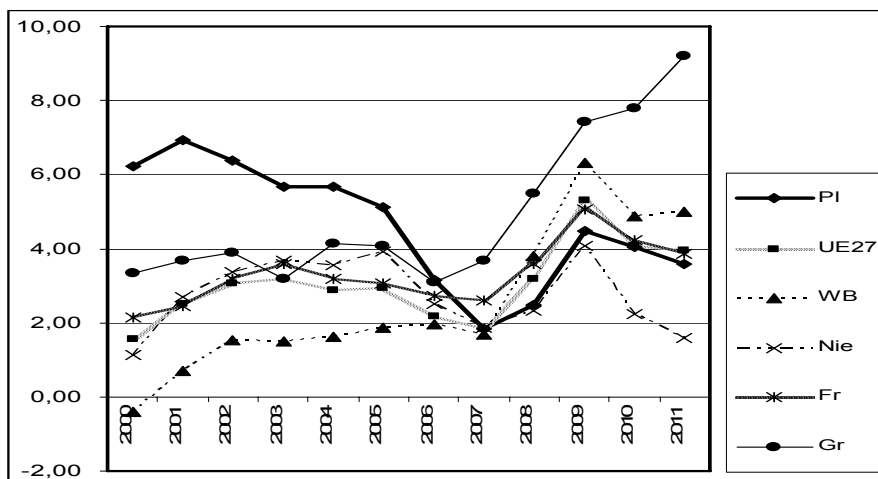
Przedstawiona w tym punkcie ocena oparta jest na metodyce MOG zaproponowanej w punkcie 2. Wykorzystane zostaną jego warianty MOG₁, MOG₃, MOG₄, MOG₅. Należy przypomnieć, że trzy pierwsze warianty mają charakter destymulant, a ostatni stymulanty. W badaniach przyjęto okres obejmujący lata 2000-2011. Przedmiotem oceny z użyciem MOG₁ i MOG₃ obok Polski będą wybrane kraje UE: Grecja, Francja, Niemcy i Wielka Brytania. Pierwszy kraj wybrano głównie w celu przeanalizowania sytuacji kryzysowej, która ma w nim miejsce. Pozostałe kraje to największe gospodarki pod względem PKB w UE. Dokonano również w tym zakresie szacunków na podstawie danych średnich dla 27 krajów obecnych członków UE. W celu oszacowania wariantu MOG₃ za wartość nominalną dla dynamiki cen przyjęto cele inflacyjne poszczególnych krajów (w przypadku celów w postaci pasma przyjęto jego wartość środkową), a dla UE27 przyjęto wartość 2% odpowiadającą w uproszczeniu celowi EBC⁷. Pozostałe dwa warianty MOG₄, MOG₅ oszacowano jedynie dla Polski. Należy jednak zauważyć, że pierwszy z nich w swojej konstrukcji odnosi się do wskazywanej grupy UE27. W badaniu wykorzystano dane Eurostatu oraz GUS.

⁵ P. Błaszczyk, K. Pająk, *Macroeconomic condition index – methodology and estimates for Poland*, Wydawnictwo A. Marszałek, Toruń 2012.

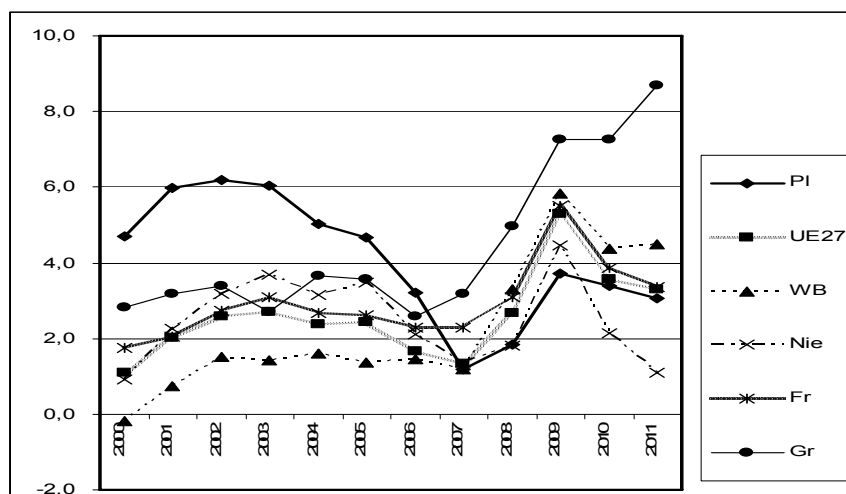
⁶ T. Panek, *Statystyczne metody wielowymiarowej analizy porównawczej*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2009, s. 15, 36, 37.

⁷ Obecna definicja stabilności cen obejmuje cel inflacyjny poniżej 2%, ale bliski tej wartości. Nie podano jednak, co oznacza sformułowanie „bliski”.

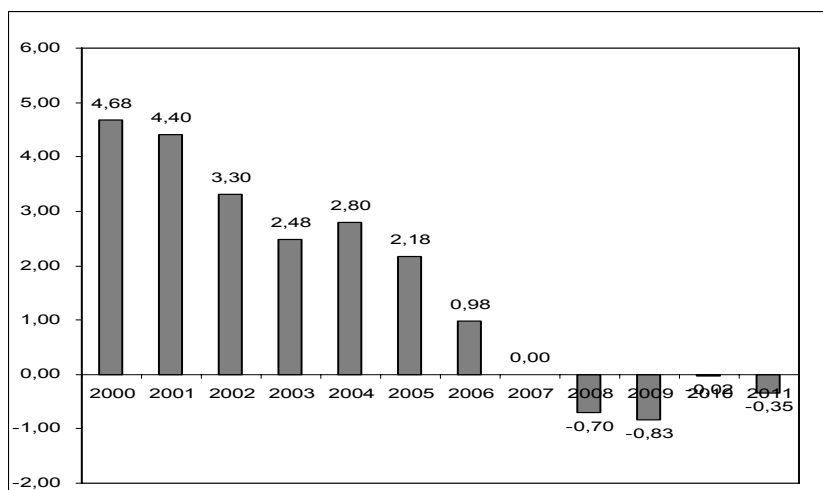
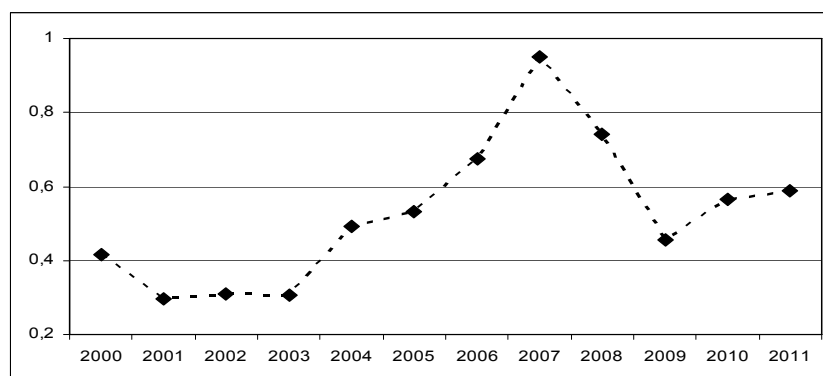
Wyniki oceny przedstawiają rys. 1-4.

Rys. 1. Ocena gospodarki Polski i wybranych krajów UE z wykorzystaniem MOG₁

Rys. 2. Ocena gospodarki Polski i wybranych krajów UE z wykorzystaniem MOG₃

Rys. 3. Ocena gospodarki Polski z wykorzystaniem MOG₄Rys. 4. Ocena gospodarki Polski z wykorzystaniem MOG₅

Szacunki MOG₁ i MOG₃ wskazują, że nasza gospodarka znajdowała się w najgorszej kondycji w okresie 2001-2003. W kolejnych latach następowała regularna poprawa. W 2007 roku makroekonomiczny stan naszego kraju był najlepszy. W kolejnych dwóch latach, w obliczu ogólnościwiatowego kryzysu finansowego i gospodarczego, uległ pogorszeniu, a w kolejnych dwóch pewnej stabilizacji. Takie same wnioski można sformułować, dokonując szacunków MOG zgodnie z metodyką WAP (rys. 4).

Porównując Polskę w zakresie MOG₁ i MOG₃ z wybranymi krajami UE i średnią dla UE27 (rys. 1, 2), należy zauważyć relatywnie gorszą kondycję naszej gospodarki dla okresu 2000-2006. W kolejnych latach natomiast ocena sytuacji gospodarczej Polski jest jedną z najlepszych (np. lepsza niż dla UE27)

i wykazuje dużą zbieżność do innych zawartych na wykresie, z wyjątkiem Grecji. Kraj ten do dnia dzisiejszego silnie odczuwa skutki ogólnoświatowego kryzysu finansowego i gospodarczego. Od 2007 roku na tle badanych przypadków Grecję charakteryzuje najgorsza ocena zarówno w zakresie MOG₁, jak i MOG₃. Szczególnie negatywnie należy ocenić lata 2010 i 2011, dla których wartości mierników odbiegają znacznie np. od średniej dla UE.

Zaobserwowana na rys. 1 i 2 zbieżność ocen dla Polski i innych krajów może wynikać z faktu, że na sytuację gospodarczą naszego kraju miała wpływ koniunktura zewnętrzna (por. punkt 3). W obliczu potrzeb wykorzystania w praktyce polityki gospodarczej relatywnej oceny kondycji gospodarki dokonano szacunków MOG₄ (rys. 3). Dane na wykresie wskazują na nieco odmienne wnioski od wcześniej prezentowanych. W latach 2000-2006 relatywna ocena naszej gospodarki wypada słabo na tle średniej w UE27. Najgorsza sytuacja miała miejsce w 2000 roku. Od tego czasu ulegała poprawie aż do 2009 roku (z wyjątkiem przełomu 2003 i 2004 roku, gdy sytuacja nieznacznie pogorszyła się). W 2007 roku relatywna sytuacja gospodarcza w Polsce była analogiczna do krajów odniesienia (MOG₄ = 0), a w czterech kolejnych lepsza, o czym świadczy wartość MOG₄ mniejsza od zera. W latach tych można również zaobserwować stan pewnej stabilizacji gospodarczej, na co wskazują niezbyt duże wahania badanego miernika. Wyniki te potwierdzają fakt, że nasz kraj relatywnie łagodnie odczuwa skutki kryzysu, mimo że w ostatnich latach nie jest już krajem najlepszym z punktu widzenia metodyki prezentowanej w tym opracowaniu.

Podsumowanie

Zaproponowany w opracowaniu miernik może być cennym narzędziem zarówno w prowadzeniu działań z zakresu polityki gospodarczej i służyć decydom gospodarczym, jak i może być podstawą dokonywania wyborów politycznych przez społeczeństwo. Z jednej strony bowiem w wieloczynnikowy, jednolity i uproszczony sposób ukazuje makroekonomiczny stan gospodarki, uwzględniając zmienne, które często stanowią cele polityki gospodarczej. Analiza bieżących i prognozowanych wartości MOG, jego dynamiki i struktury może być podstawą decyzji co do wykorzystania instrumentów zarówno polityki pieniężnej, jak i fiskalnej, w szczególności w ramach ich działań skoordynowanych. Miernik może zwracać uwagę na powiązania między zmiennymi makroekonomicznymi i przy tym skłaniać decydentów do szerszego patrzenia na konsekwencje (w tym skutki uboczne) swoich działań. Jeśli bowiem decydenci za wszelką ceną będą zabiegać o jedną zmienną (np. stymulować dynamikę PKB

w kontekście działań przedwyborczych), może to skutkować pogorszeniem innych parametrów (np. wzrost inflacji i deficytu budżetowego) i w konsekwencji będzie mieć negatywne odzwierciedlenie w wartości MOG.

Z drugiej strony szacunki MOG dają obraz makroekonomicznych osiągnięć decydentów gospodarczych widzianych oczyma potencjalnych wyborców. Mogą oni w klarowny i w dużym stopniu obiektywny sposób ocenić swoich demokratycznie wybranych przedstawicieli. Do tego celu powinien być wykorzystany głównie wariant MOG₄, którego cechą jest wyeliminowanie wpływu na jego wartość koniunktury zewnętrznej, często warunkującej krajowe wyniki gospodarcze i w konsekwencji mogącej zamazywać faktyczną ocenę działań decydentów gospodarczych. Dodatkowo przy dokonywaniu oceny tego typu należy wziąć pod uwagę opóźnienia w polityce gospodarczej. Bieżąca kondycja gospodarki może bowiem wynikać z działań gospodarczych podjętych w okresach wcześniejszych, np. rok wcześniej. Warto przy tym zaznaczyć, że w polityce fiskalnej opóźnienia wewnętrzne są długie, a zewnętrzne krótkie. W polityce pieniężnej natomiast opóźnienia wewnętrzne są krótkie, a zewnętrzne długie i zmienne.

MULTIFACTOR EVALUATION OF ECONOMY – METHODOLOGY AND ESTIMATION FOR SELECTED ECONOMIES

Summary

The main aim of this paper is proposition of multifactor measure of economic condition (MEC) and its estimation for selected economies. Article consists of two fundamental parts. In the first methodology of measure is presented. It includes mainly points 1 and 2 and constitutes basis for empirical researches in point 3. This point constitutes second fundamental part of this paper, in which MEC estimation for selected economies for the period 2000-2011 are made.